

TEATAJA

Haaslava valla infoleht

Nr 5 (84) mai 2001

Vallavanema veerg

Lõpuks ometi on kätte jõudnud ilmataadil paremad päevad, mil päiksekiired kuldavad puude latvasid ja öökülmahirm hakkab tasapisi taanduma. Paljudki meist on juba kae mulda saanud torgata ja talviseid pingeid ning muresid maha maandada. Vallas oli heakorranädal, mille käigus nii mõnigi paik on rõõmsama näo saanud. Valla asutus *Majaabi* korjas kokku üle 50 sõiduautorehvi, organiseeris vallaametnike osavõtul korrastustöid Roiu teeristi pumbamaja ümbruses. Taas paigaldati prügikastid Roiu bussipeatusse, koristati Roiu ja Villemi bussipeatused, vahetati liiv laste liivakastides (kolm Roiul, üks Aardlas ja üks Lange külas).

Vallavalitsus jagas tasuta talonge ja korraldas transporti prügiveoks Tartu linna Aardlapalu prügilasse.

Kokku koristati ligikaudu 1600 m² valla üldkasutatavat territooriumi.

Vallavalitsus tänab kõiki heakorranädalal osalenuid, kes ei pidanud paljaks oma ninast kaugemale vaadata ja ümbruse korrastamisel oma käsi külge panna. Suur tänu Valeri Rudakovile, kes organiseeris heakorranädala läbiviimist ja vajalikul hetkel lõi ka isiklikult kaasa. Väga tublid olid Sillaotsa kooli õpilased, kelle osavõtul koristati üle 20 km teeääri. Valla poolt on neile preemiaekskursioon Eestis vabalt valitud sihtpunkti.

Eelmise kuu infolehes puudutasin põgusalt Eestimaal ja Haaslava vallas puhuvaid tuuli seoses haldusterritoriaalse reformiga. Täna on teile värskeid uudiseid pakkuda. Nimelt esitas siseminister Tarmo Loodus Vabariigi valitsusele hoopiski erineva nägemuse haldusreformist kui oli see, millega ta Tartumaal esines. Looduse räige reformikava pistab ühe supi sisse mitte ainult Haaslava, Ülenurme ja Kambja, vaid ka Nõo hakkab tulevikus teie koduvald olema. Koduseks ülesandeks kõigile jääb vastata, missugune asula võiks vallakeskuseks jääda ja mis nime see ühendus võiks kanda.

Seniajani ei huvita kedagi kohalike vallavolikogude arvamused, mis eelkõige tulenevad teie poolt valitud rahvaesindajate soovist säilitada koduvald.

Suurte riigivalitsejate omapäraks tundub olevat lõpmatute reformide segapuder. Sellistele sellidele vanarahvas soovitas: "Lase sinna, kuhu kükitad!" majanduse alajahutamine näitab ilmselgelt valdade hävitamise suunda – vähem valdasid, vähem probleeme. Kas elatakse õigesti ainult Tallinnas ja mujal taasiseseisvunud Eesti 10-aastased omavalitused ei saa millegagi hakkama, pole suutlikud?

Eelseisvaid valimisi silmas pidades soovitaks küll tõsiselt kaaluda, kelle poolt häält anda. Muidu juhtub nii nagu praegu, et aatemehed on lubadused ära unustanud ja valijal püksidki jalast ära võtnud.

Sellest hoolimata saab taastatud Haaslava vald 10 aastaseks, mida tähistame 17. juunil Kurepalu lauluväljakul. Aastapäev on ühendatud Haaslava meestelaulupäevaga. Külla on kutsutud kõik vallakodanikud, osalevad sõprusvalla Leivonmäe inimesed Soomemaalt.

Priiuse Seltsimajas avatakse *näitus 100 aastat Haaslava karskusseltsi loomisest* ja tehakse muudki põnevat.

2. juunil korraldame Sillaotsa staadionil Vooremäe mängud koos naabritega Mäksalt, Kambjast ja Võnnust. Mängud näevad sel aastal välja veidi rahvalikumad, pidu lõpeb tantsuga.

Kiirel juunikuul lõpetab Sillaotsa kooli järjekordne lend, kelle osavõtul hiljuti toimus fantastiline emadepäeva kontsert. Kontserdi salvestas koolijuht Aivo Roonurm filmilindile. Seda on võimalik vaadata Roiu päevakeskuses ning sügisel Sillaotsa kooli 235. aastapäeva üritustel.

Anne Lössenko eestvõttel ei jäänud lasteaialapsed koolist sammugi maha, pigem vastupidi. Emadepäeval anti Roiu päevakeskuses kaks etendust, volbripäeva kaunistasid kogu päeva jooksul väiksed nõiad.

Kõik need tehatahtmised ja üritused näitavad ära inimeste huvid, nende võimalused, soovid. Kutsume sõbrad kaasa ja teil kõigil saab parem ning rõõmsam olemine.

Kõike head soovides

Koit Prants, vallavanem

Naabusvalve jõuab valdadesse

Sajandivahetus ehmatas Tartumaad kuritegevuse 43,7% kasvuga. Nii suur hüpe, 1525 kuritegu aasta jooksul rohkem, oli üle aegade esmakordne. Lõviosa kõigist kuritegudest andsid 2000.aastal salajased vargused, neid oli 3288. Seejuures korterivarguste arv vähenes. Kui 1999.aastal murdi sisse 507 korterisse, siis 2000.aastal oli korterivargusi 432, neist linnas 383. Linnas tegid ilma jalgrattavargused ja autorüüstamised. Maakonnas seevastu kasvas plahvatuslikult metsa- ja liinivarguste arv.

Peaaegu veerandi võrra koondatud politsei suutis küll avastada oluliselt rohkem kuritegusid kui kunagi varem, kuid kaakide tõkestamiseks ja kurja ärahoidmiseks jäid jõud napiks. Võib-olla on see kõige selgemini tuntav just valdades, kust koondati üle kümne konstaabli. Nüüd peavad mitmel pool konstaablid hädaga teenindama üksinda kahte valda. Selge, et nii iga talu ega suvilani ei jõua.

2000. aasta alguses sai Tartus stardi Naabusvalve rahvaliikumine. Nõudmine selle järele kasvas välja kahest tõdemusest: esiteks tungib kuritegevus peale ja teiseks pole riigil ehk politseil piisavalt jõude ega vahendeid selle ohjeldamiseks.

Naabusvalvajate hoiatus: *"Järgmine ohver võid olla Sina ise!"* jõudis inimesteni.

Aga Naabusvalve pakub ka lahenduse: *"Turvad naabrit – turvad iseennast!"*

Läinud kevadel käivitati Tartus Naabusvalve projekt, mida hakkas

ellu viima mittetulundusühing Naabusvalve Keskus. Ränilinnas, Valga ja Võru maantee vahel asutatud tugirühmale järgnes peagi teine Tammelinna. Aga juba aprillikuus võtsid tuld ka Mäksa valla inimesed vallavanem Margus Pleksneri ja konstaabel Genno Nurga eestvedamisel. Oma valla inimesed kohustusid tähele panema, kas naabri ukseesisel ja aknatagusel ikka kõik korras on, ega keegi võõras kurja kavatse.

Asi võttis vedu. Üks talumehesest kaitseleitlane märkas suveõhtul metsa kaduva liini juures asjatavaid võõraid. Hiilis ligi ja kruttis nonde Volkswageni rehvidelt ventiilid välja. Siis helistas häirenumbrile 110 ja kutsus politsei. Vähem kui veerand tunniga tulnud kiirreageerijad korjasid üles nii ratast vahetavad liinivargad kui peidetud traadid ja tööriistad.

Teist meest tegid valvsaks linnamehe suvekodust kostvad kolksud. Valvas naaber ehmatas eterniitkatust lõhkuvaid pätte nii, et nood põgenedes oma jalgratta maha unustasid.

Naabrus Haaslava vallas tekitab edukalt kaitseleitlasest abipolitseiniku juhitud naabripatrull. Et sõjaväeline organisatsioon tsiviilühiskonnas korda tagama ei passi, on demokraatlikes riikides kombeks. Aga keegi ei keela ju ausatel ja tublidel meestel naabritega vabatahtlikuks patrulliks ühineda ja kodanikuinitsiatiivi korras kaake kantseldada. Haaslava valla patrullid on tabanud mitmeid metallivargaid ja olnud abiks kriminaalrajade avastamisel.

Linnades ja asulates on valvsatel naabritel tegemist kuhjaga. Pisutki õpetust saanud inimesed oskavad tähele panna asjaolusid, mis tavakodanikus kahtlusi ei ärataks. Tänu sellistele tublidele naabritele tõkestas Tartu politsei 2000.aastal 152 õiguserikkumist kotirebimistest korterivargusteni.

Politsei ei pea vajalikuks, et naabrusvalvajad hakkaks ise pätte kinni pidama ja prefektuuri vedama. Selleks on ikka politseinikud ja turvatöötajad. Küll aga on palju abi näiteks sellistest inimestest, kes näiteks ühel veebruari lõpu ööl teatasid Manhattani öökлубi kõrval Opelilt muukivast kahtlastest kujust. 17-aastase varem karistatud Sergei tabas kiirreageerija pärast kolmesajameetrist jooksukrossi. Varas ei jõudnud isegi põue peidetud autoraadiot minema visata.

Ka valdades teeksid inimesed kaakide elu kibedaks, kui igast kahtlastest asjaolust konstaablile või politsei häirenumbrile 110 teataks. Mitmes vallas on inimesed juba mõistnud, et Naabusvalve on õige tee turvalisema elu poole.

Veebruari keskel ühinesid Naabusvalvega Puhja valla Uula ja Ulila inimesed. Teisipäeval, 13. märtsil oli Naabusvalve tugirühma asutamiskoosolek Laevas. Suured nägusad Naabusvalve sildid nende majadel ütleavad, kust häda korral abi saab ja hoitavad kurikaelu, et siin külas ei tasu üritadagi: kus tegijaid, seal nägijaid!

Peeter Rehema
Tartu politseiprefektuurist

Kultuurikalender

30. mai	19.00	Professor Selma Teesalu. Toitumine ja tervis. <i>Päevakeskuses Roiul Kesktänav 9.</i>
31. mai	18.00	Lastekaitsepäev. Fredi ja Kreisi Pööra show, atraktsioonid. <i>Lasteaia Kukupai mängumaal Roiul Kesktänav 9</i>
2. juuni	12.00	Vooremäe mängud <i>Sillaotsa kooli staadionil.</i>
17. juuni	13.00	Meestelaulupäev <i>Kurepalu lauluväljakul.</i>
23. juuni		Jaaniapäev Kurepalus. Vabaõhuetendus. Jõukatsumine. Ansambel "Jeti". Tants. Disko.
29. juuni		Koolilõpetajate vastuvõtt vallavanema juures. <i>Kurepalus Priiuse seltsimajas.</i>
1. juuli	12.00	Pensionäride pargipidu <i>Kurepalu laulupäevakul.</i>

Kes maikuus on sündinud...

1	Rudolf Sula Maie Aasna Maila Malinen	1917 1940 1940	Haaslava Haaslava Aardlapalu
2	Heldur Pallo	1938	Lange
3	Lembit Rinaldo	1938	Aardla
5	Aita Munitsõna	1941	Kurepalu
6	Elli Ivask	1921	Koke
10	Helene Undrits Leili Pärnmets	1910 1937	Haaslava Aardla
11	Linda Henn Maimu Luht Maie Lätt	1921 1936 1936	Uniküla Roiu Aadami
12	Ero Soobik	1921	Igevere

13	Alviine Kupri	1924	Roiu
15	Pavel Rusin Heinu Sorga	1936 1938	Aadami Aardla
16	Leonore Vello Eldur Laja	1933 1938	Metsanurga Ignase
20	Kalju Tatrik	1941	Aardla
22	Hilda Taavita	1931	Aardla
23	Rein Kool Ilme Vihm	1933 1941	Aardlapalu Mõra
26	Jaan Hansen	1929	Mõra
27	Malle Rahnu	1939	Tõõraste
28	Jaanus Reisner	1938	Aadami

Palju õnne!

Eelteade ametlike kohanimede määramise kohta

Kooskõlas *Kohanimeseadusega* ja *Kohanimede määramise korraga Haaslava vallas* on tehtud ettepanek määrata ametlikeks kohanimedeks

Aadami külas

Uri – Railda Sõerunurk omandisse kuuluvate hoonete aadressi- ja maa katastriüksuse nimena.

Koke külas

Oru – Helle Vohla omandisse kuuluvate hoonete aadressi- ja maa katastriüksuse nimena.

Mõra külas

Tuigopalu – Ave Kivimägi omandisse tagastatava maa aadressi- ja katastriüksuse nimena.

Tõõraste külas

Raudteemaja 1 – Korteriomanikele kuuluva elamu aadressi- ja maa katastriüksuse nimena;

Raudteemaja 2 – Korteriomanikele kuuluva elamu aadressi- ja maa katastriüksuse nimena.

Kõigil, kellel on vastuväiteid toodud nimede ametlikeks kohanimedeks kinnitamise kohta, esitada need vallavalitsusele 30 päeva jooksul käesoleva eelteate avaldamisest.

Majandusõpe Sillaotsa Põhikoolis

Juba üheksa aastat on vabariigi koolides viidud läbi majandusõpet. Sihtasutuse *Junior Achievementi Arengufondi* eesmärgiks on toetada majandushariduse programmide kaudu kodanikuühiskonna arengut, aidata noortel omandada oskusi ja teadmisi ettevõtlusest, mõista majanduses toimuvaid protsesse ning valmistuda töömaailma astumiseks.

Majandusõpetuse programmid on üles ehitatud jätkuvate programmidenä, kus iga vanuserühma eripära arvestades aidatakse õpilastel tundma õppida majanduse toimimise põhitõdesid alates perekonnast, vallast, linnast kuni firma ja riigini välja. Algõpetuse programmiks on "Seitse sammu ühiskonna tundmaõppimisel". Põhikooli programm on "Inimene. Ettevõtte. Maailm".

Selle õppeaasta neljandast õppeveerandist alustas meie koolis majandusõpet 2. klass. Algkooli programmi läbinud õpilane teab

- mis on perekond ja kuidas inimesed perekonnas koos elavad ja töötavad;
- missugustes ettevõtetes rahuldatakse perekonna soove ja vajadusi;
- mis on linnaosa, vald, maakond, riik;
- mida tähendab kohalik omavalitsus;
- raha roll ühiskonnas;

- mida tähendab individuaaltootmine ja mida konveier-tootmine, millal neid on otstarbekas kasutada;
- olulisi infokanaleid ja nende kasutamise võimalusi;
- mis on kasum, tootlus, kulud;
- ettevõtte põhivorme;
- hindade kujunemise põhialuseid;
- lähemaid naaberriike ja tähtsamaid majandusriike;
- mis on eksport, import, sisekaubandus, maailmamajandus, valuuta.

1. septembrist 2001 alustavad majandusõpetusega 1., 2. ja 4. klass, 3. klass jätkab alustatud. Järgmistel õppeaastatel liituvad majandusõpetusega ka vanemate klasside õpilased.

Majandusõpetuse abil püüame aidata meie kooli lõpetanud noortel mõista turumajanduse tähtsust, ettevõtluse osa maailmamajanduses, ettevõtluse seost keskkonna ja sotsiaalsete probleemidega, hariduse olulisust töökohtadel, majandusõpetuse mõju noorte tulevikule ning seda kõike läbi ettevõtluse ja hariduse koostöö.

Selleks, et õpetada majandust, peab õpetaja olema läbinud vajalikud kursused.

Maret Roio,
majandusõpetusega alustanud õpetaja

Politseiteated

- ✓ 13.-14. aprillil murti Palukülas sisse Hillar Randeri elamusse ja kõrvalhoonetesse, kust varastati raadio ja ehitusvahendeid kokku 5000 krooni eest.
- ✓ Ööl vastu 14. aprilli varastati Unikülas Marguse talu laudast Linda Hennule kuulunud 10 kana. Kahju suurus on 600 krooni.
- ✓ 26.–28.04 murti Ignase külas uste kaudu sisse Toomas Fischeri Priisoo talu elumajja ja kõrvalhoonetesse, kust varastati 80-liitrine vertikaalne elektriboiler *Thermex* ja roheline elektri-veeautomaat *Marina*. Kahju on 4000 krooni.
- ✓ Ööl vastu 14. aprilli varastati Aardlas Keskuse 4 maja juures osauhingule Kelder Transport kuuluvast MAN-paakautost 400 liitrit kütust Kahju suurus on 4503 krooni.
- ✓ Ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 22. aprillini on Päkste külas Kolga talu hoones asuvasse Helina Roosimäe laoruumi sisse murtud ning varastatud seal asunud elektrimootoreid, veoautorehve, põrsasoojendamiskiirgureid jm. üle 30000 väärtuses.
- ✓ 21. aprilli hommikul peksti Kurepalu külas kohviku "Priius" hoovis rusikate ja jalgadega Illar Lestalit ja Raimo Kaldmad.
- ✓ Ööl vastu 3. maid murti akna kaudu sisse Haaslava vallamajja Kurepalus ning varastati seal kaks arvutit kogumaksumusega 25000 krooni.
- ✓ 1. mail avastati Igevere külas Marjamaa talus Tõnu Oksa traktorilt radiaatori vargus. Kahju on 900 krooni.
- ✓ Märtsikuus on Alakülas endise Konksi talu metsas teostatud 147 tm ulatuses ebaseaduslikku raiet. Kahju riigile on 75385 krooni ja looduskeskkonnale 82213 krooni.

Konstaabel Ivar Dubolazov

Politsei poole pöördumiseks kasutage lühinumbrit 110 (0 tuleb vallas asuvalt analoogtelefonilt ette valida); töö ajal võib helistada ka Tõrvandi politseijaoskonda tel 415 440. Konstaabli mobiiltelefon on 053 903 710, kodune lauatelefon 490 250. Kui soovite jääda tundmatuks, aga siiski politseid abistada, kasutage vihjetelefoni 308850. Noorsookonstaabli telefon on 415 388

KODUKANDILOOD LII

lehekülgi Haaslava valla ajaloost

100 aastat Haaslava karskusseltsi "Priius" asutamisest

3. juunil möödub 100 aastat Haaslava karskusseltsi "Priius" asutamisest. Tegelikult algasid eeltööd juba 1900. aasta talvel – koostati põhikirja projekt, pandi paika seltsi sihid, koondati mõttekaaslasi ja saadeti Peterburgi taotlus seltsile tegevusloa saamiseks. Loeme 15. mai 1901a. Postimeest:

Nagu ajaleht "Pribaltiiski Krai" teatas, on Haaslava karskusseltsi "Priius" põhjuskirjad Peterburgis Riigi sisemiste asjade ministri poolt kinnitatud.

"Priiuse" asutamise lugu on ilmekalt kirjeldatud raamatus "Oskar Rütli mälestusi", New York, 1694, lk 172–176. [Vt. ka: *Valla Teataja 1995 nr 6(11), Kodukandilood I*]. Allpool on kirjas lühike ülevaade karskusseltsi pikast ja väärikast ajaloost, koostatud omaaegses perioodikas ilmunud teadete ja seltsi protokolliraamatute põhjal.

Postimees 6. juuni 1901:

Pühapäeval 3. juunil alustas Haaslava karskusselts "Priius" oma tegevust. Esimene koosolek ja seltsi avamise koosolek oli kella 5 päle pärast lõunat planeeritud, aga rahvas hakkas juba kella 2 ajal avamise kohale Uniküla endise kõrtsi juurde kogunema. Kõikidele nähti see nagu imeasi olevat, et Haaslava valla, kus palju inimesi õige tublisti joob, asutatakse karskusselts.

Ruumikas kõrtsi eestuba, niisamuti ka tagatuba, olivad puupüsti rahvast täis. Istumise ruumi ei olnud üldse ja kõik

pidivad püsti seisma. Väljas õues ja akende all oli aga veel paarsada isikut. Kohalik kooliõpetaja Rootsi tervitas kokkutulnuid ja seletas lühidalt, mis ostarbega täna kokku on tulnud ja avaldas tänu riigivalitsusele, mille päle ühiselt "Jumal Keisrit kaitse Sa" lauldi.

Selle järel kõneles hr Rütli alkoholi kahjust majanduslikes elus. Kohalik kooliõpetaja Kanderbass seletas alkoholi halbade tagajärgedest lastele. Kõnede vahele laulis noore seltsi oma laulukoor, mis asutajate liikmete keskel vallakirjutaja hr Väljaotsa juhatusel elule oli tõusnud, oma laule.

Lõpukõne pidas hr Rütli, mille peale isamaaline laul järgnes.

Päle selle pidas selts oma koosolekut. Seltsi esimeheks valiti hr Rütli, kes aga mitmete põhjuste pärast ei saanud ametit vastu võtta ja ennast vabandada palus. Valiti siis esimeheks hr Rootsi ja üleüldiste koosolekute juhatajaks ja auesimeheks hr Rütli. Hr Koort sai kirjatöimetajaks ja hr Päiv laekahoidjaks. Abideks ja revidentideks valiti Savik, Sachs (Saks), kooliõpetaja Siitza jne.

Päevakorras olivad mitmed asjad, millede seas korteri küsimus iseäranis tähtis oli, sest noorel seltsil ei ole oma korterit ja jõud on hää ulualuse muretsemiseks väikene. Seltsi liige Roio mõisa omanik J. Põderson oli nõnda lahke ja lubas seltsile esialgu oma mõisa ruumi-

des hinnata korteri anda. Päle selle tehti otsuseks päle muude vajalike asjade seltsi korterisse ajalehed – "Postimees", "Linda" ja "Olevik" tellida ja ka muud lugemismaterjali muretseda.

Teemaja küsimus jäeti seltsi üleüldise koosoleku päle otsustada.

Neiud ja noorikud on seltsi liikmemaksust vabad.

Suurem pidu, milles seltsi laulukoor mõned laulud ette kannab ja näitemäng "Õnne rõövel" etendatakse, panakse 24. juunil Roiu mõisas toime.

Väga rõõmustav on see nähtus, et seltsist osavõtmine väga elav oli.

Jätkame 27. juuni 1901 Postimehest:

Haaslava karskusseltsi "Priius" poolt jaanipäeval Roiu mõisas toime pandud pidu läks kõigiti hästi korda. Ehk küll enne pidu hakatuseks vihma sadas ja lähedal mitmes kohas, nagu Kaagveres ja Haaslaval kõrtsi juures löbu pakuti, oli siiski rahvast nii rohkesti kokku tulnud, et ruumid kippusid kitsaks jääma.

Hakatuses laulis seltsi oma laulukoor härra Väljaotsa juhatusel paar laulu ette, mis kuulajatele hästi meeldisid. Näitemängu "Õnne rõövel" kanti ka päris hästi ette. Näitemängu järel laulis Mäksa laulukoor, kes ühtlasi ka vaheagadel muusika eest hoolitses, paar laulu. Pidulõppes lühikese kõne ja isamaalise lauluga. Koosoleku kestel valitses eeskujulik kord ja kõikidel oli hää pidu tuju, nõnda et suurem osa rahvast pärast pidu

Haaslava karskusselts "Priius" pidas 16. jaanuaril oma aastakoosolekut. Aruandest selgus, et selts möödunud aastal 10 pidu pidanud, nende eeskavas oli näitemäng, ilulugemised, koorilaul, muusika, kõned ja tants. Näitemängudest oli 5 pikemat ja 8 üheosalist olnud. Ettekanne oli enamvähem rahuldav ja osavõtt ette valmistatud. Kohalik koorilaul on jälle perimäge minemas, aga keelpillikvartett lagunes aasta lõpul ära. Võõrad on neli korda käinud seltsis pidu pidamas, sealhulgas "Vanemuise" rahvas oma mõnusa kontserdiga.

Liikmeid oli seltsil 51, neist 3 auliiget ja naisterahvastest liikmeid oli 7. Sissetulek aastas oli 732 rubla, väljaminek aga 676 rubla. Seltsil on 1197 rubla eest võlgu tasuda. Varandust on kokku 4300 rubla maksev seltsimaja ja 280 rubla eest inventari. Seltsimajas on vürtskauplus ühes teemajaga. Teine teemaja tahetakse Päkste küllasse asutada. Teemajas on ka lugemistuba, kuhu 4 eestikeelset ajalehte käib.

Seltsi eestseisuse valimisel jäi ametisse edasi esimees Eduard Põderon, niisama ka kirjatöötaja Jaan Väljaots. Laekahoidjaks valiti Johan Ivane ja näitejuhiks August Raud.

Tulevase aasta tegevuskavasse võeti lastekoosolekuid ja lastepeod, et ka alaealisi rohkem seltsi sihiga tutvustada. Ka tahetakse põhjuskorda muuta nii, et juba 15. aastast seltsi liikmeks võiks astuda.

8. juuni 1911 Olevik:

Teisel suviste pühäl mängiti Haaslava karskusseltsi "Priius" kohalike tegelaste poolt Jakob Liivi 5-osalist näidendit "Ordumeister". Maategelaste kohta võib ettekande täiesti heaks tunnistada. Tüki mõju tõstsid uus dekoratsioon ja näidendi ajajärgukohased kostüümid. Vaheaegadel mängis Tähtvere pasuna-koor. Sissetulek oli üle 160 rubla ja osa pidulisi pidi piletite puudusel tagasi minema.

Meie Aastasada nr 17, 29. veebruar 1912:

Haaslava KS Priiusele anti 13. veebruaril Liivimaa Kubermanguvalitsusest luba maksuline raamatukogu avada.

Postimees, 19. mai 1912:

Haaslava karskusseltsi "Priius" näitelava püüab juba mõnda aega järjekindlalt tehniliste peensuste peale rõhku panna. Seda nägime ka suvistepühäl mängitud A. Kitzbergi "Libahundis". Kontserdi laulud aga ei olnud küllalt kindlalt ette valmistatud. Peo sissetulek oli umbes 130 rubla.

1913. aasta lõpul toimus pereheitmine. Aleksander Kornel, Julius Lomp, Jaan Meier ja Johannes Öunapuu süüdistasid Jaan Väljaotsa ja Ferdinand

Parsoni, et nad seltsi elu õigesti ei juhi, mistõttu seltsi tegevus kannatab. Mõlemal pooltel oli oma toetajaskond ja 1913.a. oktoobrist kuni 1914.a. jaanuarini toimunud seltsi koosolekutel oli peateemaks omavaheliste suhete klaarimine. Asi lõppes sellega, et kõik 4 rahulolematut seltsist lahkusid.

Tagantjärele seltsi protokolle lugedes tundub aga, et tüli põhjuseks olid isikutevahelised vastuolud, millel seltsi tegevusega polnud midagi pistmist. Tulenus oli aga selline, et selts kaotas 4 väga tugevat tegijat.

1916.a. 21. veebruaril esines seltsimajas Miina Hermann (Härma) oma kooriga. 1917.a. 6. aprillil aga andis siin kontserdi Aino Tamm.

20. oktoobril 1917 korraldati peoõhtu Eesti rahvusväeosade toetuseks. See oli julge ja edumeelne ettevõtmine. Pärast tsaarivõimu kukutamist lubas Vene Ajutine Valitsus formeerida rahvusväeosasid. Eestis hakati formeerima 1. Eesti polku, komandöriks polkovnik E. Põdder, kuhu koondati eesti sõjamehi kogu Venemaalt, sealhulgas ka rindemehi.

Eesti Vabadussõja ajal 1918 – 1920 korraldas Priius mitu pidu, mille sissetulek läks Eesti rindevõitlejate ja haavatud sõjameeste toetuseks.

6. detsembril 1919 registreeriti karskusselts "Priius" number 210 all Eesti Vabariigi seltside ja ühistute registrisse. 1291.a. jaanuaris oli seltsil 60 liiget, mis on suurim arv kogu seltsi tegevuse ajaloo jooksul. Sama aasta 12. juulil korraldati väljasõit Vana-Kuustesse, kus toimus ühine pidu sealse laulu- ja mänguseltsiga "Koidula".

22. jaanuaril 1922 paigaldati Priiuse seltsimajja telefon.

24. oktoobril 1924 toimus seltsimajas Haaslava Tuletõrjeühingu asutamispidu.

1925.a. jaanuaris asutati seltsi juurde spordiosakond.

1926 a. 17. jaanuaril asutati seltsi naisosakond ja 25. juulil tähistati suurejooneliselt seltsi 25. aastapäeva.

1927 veebruaris/märtsis tegi selts katset asutada Haaslava seltskondlike organisatsioonide liitu, kuhu taheti koondada kõik kohapealsed seltsid ja ühingud. Teised aga ei võtnud vedu ja asi jäi pooleli.

Loeme Postimeest 24. märtsist 1928:

18 skp pidas Haaslava KS "Priius" oma erakorralist koosolekut, kus arutati maja ümberehitamise küsimust. Otsustati ehitamisega kiiremas korras algust teha. Seni ajani on ehitus raha puuduse tõttu viibinud. Raskusi sünnitab seltsile praegu maksev tuletõrjeseadus, mille põhjal peab selts kohalikule tuletõr-

jele iga peoõhtu valvepidamise eest kaudselt kene summa maksma.

Koosolekul otsustati asutada seltsi juurde oma tuletõrjeseakond, et ülearusest kulust pääseda. Veel otsustati seltsi raamatukogu, mis praegusel kohal vähe tarvitamist leiab, seltsimajast üle viia Sillaotsa Algkooli ruumidesse, mis valla keskkohast 6–7 km kaugusel on, kuna vallamajas valla raamatukogu olemas on.

Postimees, 9. mai 1928:

Haaslava karskusselts "Priius" toimetab 6. mail oma majale juurde ehitatava osa nurgakivi panekut. Ilusa ilma tõttu oli saalitäis rahvast kokku tulnud. Vaimuliku talituse pidas õpetaja K. Kimmel Tartust, peale mida vanemate seltsi tegelaste ja juhtide poolt paar süütavat kõnet peeti. Aktus lõppes Eesti hümniga. Õhtul kella 5 ajal oli seltsi naisosakonna poolt 120 inimesele rikkalik teelaud kaetud, kus sõbralikult hilja õhtuni istuti ja rahvuslikke laule lauldi. Ka esineti mitmete kõnedega, kuna tähistati ju ka ülemaailmselt karskuspüha. Peale teelauda oli kohalike noorte poolt korraldatud mitmesuguseid etekandeid.

27. jaanuaril 1927 toimus seltsimaja uute ruumide pidulik avamine. Sama aasta 22. detsembril korraldati seltsis "kohus alkoholi üle". 1930.a. 2. veebruaril korraldasid Haaslava seltskondlikud organisatsioonid Sillaotsa Algkoolis Eesti-Vene rahulepingu 10. aastapäeva juubelitepo. Ürituse organiseerijaks oli karskusselts "Priius", osa võtsid Kaitseliidu kompanii, perenaiste selts, Sillaotsa segakoor ja meestelaulu selts.

29. juuli 1931 Postimees:

2. augustil pühitseb Haaslava karskusselts Kurepalu oma maja tegevuse 30. aasta juubelit, milliste pidustuste algus on kell 5 pärast lõunat. Kõne peab Eesti Vabariigi sotsiaalminister, sellele järgneb vaimulik talitus, teelaud ja piduõhtu. Nimetatud selts tahab loota, et kõik selle tegelased, liikmed ja poolehoidjad oma osavõtuga tähendatud juubelipidu austavad.

Juubilaril on omandanud oma krunt, millel asub avar seltsimaja, mis on varustatud tarviliku sisseseadega. Seltsimaja töötab rahvamaja alusel, peab üleval avalikku raamatukogu ja korraldab ümbruskonna elanikele kainet meelelahutust. Seltsil on oma tubli näitlejaskond ja Sillaotsa segakoori ja Haaslava Meestelaulu Seltsi kindel kaasabi. Kõik Haaslava vallas töötavad kooliõpetajad võtavad juubilari elust elavalt osa.

Seltsi auliikmed on advokaat Oskar Rütli, Helmi Põld ja Jaan Väljaots.

Postimees 4. augustist 1931:

24. augustil pidas Haaslava karskusselts "Priius" oma 30. juubelit.

Sel puhul oli seltsi omas majas pidulik aktus korraldatud, millest võitis osa suur hulk rahvast. Kõnelema oli palutud Eesti Vabariigi haridus- ja sotsiaalminister Piiskar ja vaimuliku talituse pidas õpetaja Treumann Tartust. Tervitused andsid edasi Eesti Karskusliidu poolt J. Tõlp, Eesti Õpetajate liidu poolt sekretär J. Elango ja rida kohalikke organisatsioonide tegelasi.

Kirja teel tervitas seltsi asutaja ja auliige Oskar Rütli. Kõik kõnelejad kriipsutasid alla seltsi suuri teeneid kohalikus kultuurielus. Pärast aktust oli kutsutud külalistele ja seltsi liikmetele ühine teelaud korraldatud.

Juubelipidustused lõppesid peoõhtuga.

31. juulil 1932 toimus seltsimajas kontrabassikunstnik Ludvig Juhti ja tema lauljast abikaasa Amanda kontsert.

1933.a. saavutati üle pika aja võit ka karskusrindel. Tsiteerime 17. oktoobri 1933 Postimeest:

Haaslava ei poolda viinamüügi võrgu laiendamist.

Karskusseltsis "Priius" ja Sillaotsa koolimajas peetud koosolekul võeti pikemate läbirääkimiste järel vastu resolutsioon, mis on vastu uute viinamüügi-kohtade avamisele Haaslaval. Eriti on mures Sillaotsa kooli lastevanemad, kuna viinamüügi võrgu laiendamine tooks selle kooli külje alla 2 avalikku viinapoodi, milline asjaolu ei jätkaks kasvavale noorsoole oma mõju avaldamata.

17. oktoobri 1934 Postimees:

Haaslava asub Rahvamaja korraldama.

Haaslava karskusselts "Priius" erakorralisel koosolekul otsustati suure hoolega asuda rahvamaja korraldamisele, mille otstarbeks vajamineva liiva, kruusa jmt materjalid veavad seltsi liikmed kohale tasuta. Selts tahab veel enne külma ära šikatuurida peosaali ja ehitada sinna ahju, et oleks igal ajal võimalik ettekandeid soojas saalis kuulata. Niisama tahavad kõrvaldamist teised puudused. Samal ajal tahetakse korraldada kodu kaunistamise kursused. Karskuspühul on aga kavas korraldada teeõhtu.

Palju tuska sünnitab Haaslava karsklaste peres see, et valda on tekkinud avalik alkoholi müügikoht, milline juba nüüd ennast tunda annab.

1935.a. loodi seltsi juurde uuesti laulukoor. Tegutsesid veel keelpillide orkester, kodukaunistamise toimkond, naisosakond, spordiosakond ja näitetrupp. Nooruse osakond (esimees Paul Kiin) asutati 1937.a.

24. jaanuaril 1937 toimunud seltsi koosolekul tekkis suurem tüli seltsi juhatuse ja auliikme Jaan Väljaotsa vahel,

mis lõppes Jaan Väljaotsa lahkumisega koosolekult. Varasematel aastatel, kui seltsil kitsas käes, oli J. Väljaots laenanud seltsile kopsaka rahasumma, mida ta nüüd kätte saada soovis. Kuna seltsil kassas vaba raha ei olnud, tahtis juhatus maksmise edasi lükata, millega aga J. Väljaots nõus ei olnud. Asi lahenes hiljem küll rahumeelselt.

1937.a. sügisel tähistati seltsi raamatukogu 25. aastapäeva. 1937/38 koostati karskusseltsi "Priius" senise ajaloo käsikiri. 1938.a. 14. aprillil istutati Kurepalu parki ja seltsimaja juurde 153 läätspuu istikut jt ilupõõsaid.

Tsiteerime seltsi protokolli- raamatut:

Eesti Vabariigi Siseministri otsusega 1. juulist 1938 on lubatud Tartu-Võru Rahukohtu otsusega 6. dets. 1919 registri nr 210 all registreeritud Haaslava Karskusseltsil "Priius" tarvitada oma lippu. Lipu esiküljel on rukkilillesinine ja kannab kollase siidiga väljaõmmeldud pealkirja "Haaslava Karskusselts "Priius"" ja aastaarvu 1901.a. teine küljel on kuldkollane ja kannab varda pool otsas sinisega väljaõmmeldud tähti HKSP ja teises otsas Eesti Karskusliidu embleemi. Lipp lubatud Riigi Teataja 1938, 42, 396 §8 alusel. Lipu pidulik õnnistamine toimus 9. oktoobril 1938.

[Lipu hoidis alles Kurepalus seltsimaja vastas elanud Alide Silm, kes andis selle enne oma surma üle tollaegsele Elva Koduloomuuseumile ja ta peaks olema muuseumi fondides säilinud. A.O.]

1938.a. 22. novembril annetas selts Eesti Allveelaevastiku Sihtkapitalile 500 kg vanarauda allveelaevade "Kalev" ja "Lembit" tarvis.

1939.a. 30. aprillil toimus seltsimajas helilooja Miina Härma 75. sünnipäeva kontsertaktus, kohal viibis ka juubilar ise.

Alates 1937.a. toimusid seltsimajas (1938 nimetatud rahvamajaks) Sillaotsa ja Tuigo koolide lõpupeod.

1940.a. sügisel leidsid Eestis võimul olevad seltsimehed, et kõik mittekommunistlikud ühinged ja seltsid on rahvavaenulikud ja need tuleb likvideerida. Ei olnud pääsu ka "Priiusel". 23. oktoobril 1940 moodustati likvideerimiskomisjon: esimees August Tens, liikmed Johan Meier, Alma Vahi, Karl Soe, Aksel Meoma ja Linda Undrits. Oma aktiga 25. oktoobrist 1940 tunnistas komisjon Haaslava karskusseltsi "Priius" likvideerituks.

Haaslava karskusselts „Priius“

KORRALDUSEL

pühapäeval 22. dets. 1929. a.

oma ruumes

kohus alkoholi üle.

Kohtu esimees Arnold Oksa,

liikmed: Gustav Lukk ja Juhan Undrits,

sekretär pr. LINDA UNDRITS.

Stüdistaja (prokurör) Eduard Kubjas,

kaitsja advokat Max Päss.

Vandekohtunikud: Oskar Savik, Peeter Raudsepp, Juhan Ivane, Oskar Opman, pr. Liisi Mets, Jaan Singo ja teised.

Tunnistajad: pr. HELMI MÄELO, JUHAN LÖHMUS, GUSTAV LAJA, FERD. PARSON, AXEL RÜÜTLI, ED. PALLA, pr. LEIDA ADAMSON, JAAN MORK ja teised.

Kohtupristav KUSTA ADAMSON.

Kohtuotsus tuleb üldisele saajalesele hõlmetuule, milleks antakse igale koostööajale sellekohane hõlmetuule.

Algus täpselt kell 5 p. l.

Osavõtt võimaldatakse kõigile.

Sissepääs 25 snt.

JUHATUS.

KORRALDUSEL

Viimati tegutses karskusselts "Priius" veel 1942 – 44 Saksa okupatsiooni ajal.

Seltsi esimeesteks olid: Juhan Rootsi 1901/1902, Jaan Väljaots 1903/1905, Juhan Voites 1906, Johan Meier 1907/1908, Eduard Põderon 1909/1911 ja 1926, Johan Ivane 1912/1914, Jaan Koort 1915/1920, Gustav Voites 1921/1923, Ferdinand Parson 1924/1925 ja 1927/1929 ning Oskar Savik 1930/1940 ja 1942/1944.

Juhatusse kuulusid veel: Johan Undrits, Johanna Väljaots, Oskar Pihlapuu, Oskar Opman, Kusta Adamson, Jaan Ango, Johannes Põderon, Daniel Luha, Albert Päiv, Leida Väljaots-Adamson, Julius Reeben, Aksel Rütli, Eduard Palla, August Silm, Arved Koppel, Johan Lõhmus, Raimond Päiv, Johan Põderon, Gustav Lukk ja Max Päss.

Seltsi auliikmeteks olid: Oskar Rütli, Jaan Väljaots, Helmi Põld, Ferdinand Parson, Johan Meier ja Linda Undrits.

Kes soovib Haaslava karskusseltsi "Priius" ajalugu lähemalt tundma õppida, leiab siin vaevalt kümnendiku osas avaldatu Tartust Eesti Ajalooharhiivist (Küsida fond 3500, nimistu 1, säilikut 1–10) Seal on põhikiri, protokolliraamatud aastast 1911/1940, liikmete nimekirjad jm.

Taivo Kirm

ÕIGUSAKTID

Haaslava Vallavolikogu määrus

Kurepalu

17.05.2001

nr 31

Haaslava Vallavolikogu 5. märtsi 2000 määruse nr 5 Haaslava Vallavalitsuse teenistujate koosseisu ja palgamäärade kinnitamine osaline muutmine Juhindudes *Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse* (RT I 1993, 37, 558; 1999, 82, 755; 2000, 51, 322) paragrahvi 22 lõike 1 punktist 36 ja kooskõlas *Haaslava valla põhimääruse* paragrahvi 18 lõike 1 punktiga 36 Haaslava Vallavolikogu määrab:

1. Lisada täiendavalt Haaslava Vallavolikogu 2. märtsi 2000 määruse nr 5 punktis 1 toodud Haaslava Vallavalitsuse (kohaliku omavalitsuse ametiasutuse) abiteenistujate koosseisu rida 1.18 alljärgnevalt:

Ametikoha nimetus	Kuupalgamäär kroonides	Ametikohtade arv
Abiteenistujad		
1.18 Päevakeskuse hooldustöötaja	2500	1,0

2. Käesolev määrus avalikustatakse Haaslava vallamajas ja Roiu raamatukogus 18. mail 2001 ning jõustub 21.05.2001.

Avo Samarüütel
volikogu esimees

Haaslava Vallavolikogu otsus

Kurepalu

17.05.2001

nr 43

Haaslava valla 2000. aasta eelarve täitmise aruande kinnitamine

Vastavalt *Valla-ja linnaeelarve seaduse* (RT I 1993, 42, 615; 1997, 40, 619) paragrahvidele 26 ja 27 ja Haaslava valla põhimääruse paragrahvi 18 lõike 1 punktile 1, kuulunud ära vallavolikogu revisjonikomisjoni aruande Haaslava Vallavolikogu

otsustab:

1. Kinnitada Haaslava valla 2000. aasta eelarve täitmise aruanne

tulude osas 7 248 712 krooni
kulude osas 7 164 235 krooni
üleminev jääk 84 477 krooni

2. Käesolev otsus jõustub 18.05.2001

Avo Samarüütel
volikogu esimees

Haaslava Vallavolikogu otsus

Kurepalu

17.05.2001

nr 44

Ehitiste peremehetuks tunnistamine

Haaslava Vallavalitsuse 15.01.2001 korralduse nr 256 alusel hõivas Haaslava valla kohalik omavalitsus peremehetuks tunnistamise eesmärgil Haaslava vallas Palukülas endise Matsi 5 talu maal asuvad nn Lombi ehitised, mille kohta avaldati teade 15.01.2001 väljaandes *Ametlikud Teadaanded*. Vastuväidete esitamiseks antud kahekuulise tähtaja jooksul ehitise peremehetuse ega hõivamise kohta vastuväiteid ei esitatud.

Eelnevast lähtudes ning juhindudes *Asjaõiguse seaduse rakendamise seaduse* (RT I 1993, 72/73, 1021; 1999, 44, 510) paragrahvi 13 lõikest 2 ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 8. augusti 1996. a. määrusega nr. 211 kinnitatud *Peremehetu ehitise hõivamise korra* (RT I 1966, 60/61, 1114; 1998, 110, 1820; 1999, 98, 873) punktiga 10

Haaslava Vallavolikogu otsustab:

1. Tunnistada peremehetuks Haaslava vallas Palukülas endise Matsi 5 talu maal paiknevad Lombi ehitised:

1.1 ühekorruseline puitelamu, netopinnaga 99,6 m², eluruumide pinnaga 88,1 m², abiruumide (saun ja varjualune) pinnaga 80,6 m².

2. Haaslava valla asutusel *Majaabi*

2.1 korraldada käesoleva otsuse ja eelnimetatud Haaslava Vallavalitsuse korralduse alusel ehitiste oma valdusesse ning vallavalitsuse raamatupidamises ja riiklikus hooneregistris arvele võtmine;

2.2 sõlmida p 1 nimetatud ehitistes asuvate eluruumide ja abiruumide kasutajatega leping;

3. Otsus jõustub vastuvõtmisele järgneval päeval.

Avo Samarüütel
volikogu esimees

Mälestame lahkunuid

Salme Pilvistu
30.06.1919 – 26.04.2001
Lange

Ljudmila Nellis
23.09.1939 – 28.04.2001
Ignase